

Efezským 3, Pavlova modlitba

Žizkov, 26. 7. 2015, nedělní shromáždění

Ef 3, 10 – 21

V devatenácti letech jsem neznal Krista. Výchova a okolí ne mne kladly nároky. „Poslouchej své rodiče“, „nemůžeš lidem ubližovat“, „musíš se k lidem chovat slušně“, „nemůžeš hned odplácet zlým za zlé“, „když uvidíš, že někdo je v nouzi, nemůžeš se jen tak odvrátit – je to tvoje povinnost, abys pomohl“. Někdy jsem se o naplňování těchto norem snažil. Často jsem byl zklamaný z toho, jak se na mě někdo vykašlal, i když jsem já jemu pomohl. Už vůbec jsem si nedokázal poradit s chudákem na ulici, který se ode mne něčeho dožadoval. V těchto situacích jsem si připadal jako mlýnek na maso, který poháníte rukou, ale většinou není, co mlít a když ano, tak to jde neskutečně těžce. Ruka slábne a nic se nenamele a když namele, tak se to v zápětí vyhodí. Chybí síla-pohon i motivace, proč a k čemu to všechno. Odkud bych měl čerpat sílu pro lásku k lidem?

O rok později jsem poznal někoho, kdo všechny tyto hodnoty vyprázdnil a pak je naplnil pravým významem. Dal mi motivaci, sílu, vedení k tomu všemu. Kdo to je a jak to dělá? Apoštol Pavel to myslím prohlédl a mluvil o tom několikrát a různým způsobem.

List apoštola Pavla do Efezu skrývá úžasná bohatství. Je to stručně a velmi výstižně podané evangelium s praktickými aplikacemi do dnešního života. Vykladači biblických textů se shodují na tom, že tento dopis je vrcholnou epištolou. Samuel Taylor Coleridge prohlásil, že je to „nejbožštější kompozice člověka“, jinde zase „královna epištol“. John Stott řekl, že u svého čtenáře list do Efezu vybudí touhu po důsledném životě. Od roku 1991, kdy jsem pozval Ježíše Krista, aby se stal Pánem mého života, jsem si list Efezským zamiloval. Pavel tady velmi jasně, až by se dalo říct „bez obalu“, vysvětluje nejpodstatnější důrazy evangelia pro křesťana i pro hledajícího, vše osvětluje svými modlitbami a pak dává praktické rady do života. Pro mne tento list svítí nápisem MILOST, LÁSKA, NOVÝ ŽIVOT.

Nejrannější rukopisy neobsahují určení listu do Efezu a je možné, že šlo o list určený jinému sboru anebo sborům v Malé Asii. Není to podstatné, protože obsah listu není na Efez nijak specificky navázán a je univerzálně platný pro nás všechny.

Pavel nám (či Efezským nebo křesťanům z pohanů v Asii) svěřuje

„Bůh chce, aby nebeským vládám a mocnostem bylo nyní skrze církev dáno poznat jeho mnohotvarou moudrost, podle odvěkého určení, které naplnil v Kristu Ježíši, našem Pánu.“

Nejen, že oběť J. K. umožnila, aby každý hříšník mohl činit pokání, přijmout odpuštění všech hříchů a být přijat za Boží dítě, získat dar Ducha svatého – být jim zapečetěn pro samotného stvořitele jako jeho náležitost i jeho tvor, i dítě i přítel. Pavel odhaluje, že dokonce skrze církev Bůh oznamuje a dává poznat nebeským, kosmickým vládám a mocnostem svou moudrost, odvěké záměry. Jakkoli je úžasné, co Bůh činí se mnou, že mne vytáhl z bahna sebechvály, hříchu, nelásky, přichází až závrať z toho, co dál je Božím záměrem. Život křesťana není jenom soukromá záležitost. Život církve není jenom IČO v rejstříku organizací nebo agenda do zpráv. Bůh naplňuje skrze církev širší a hlubší záměry. Oznamuje všemu tvorstvu, že smrt a hřích jsou poraženy. Že vítězí odpuštění, smíření, jeho dobrota a láska. Potřebuje k tomu ale, abychom jako křesťané nejenom vypadali, nebo se tak pojmenovávali, ale v jádru jimi skutečně byli. Pokud jsi poznal Ježíše Krista, je tvým pánem a spasitelem, pojď dál ve svém životě, víře, nech se skutečně vtáhnout do Božích záměrů. O co jde?

Od verše 14: Proto poklekám ...

Pavlova modlitba bere dech. Pavel pokleká, což nebylo v modlitebných postojích úplně běžné a vyjadřuje to usilovnost jeho prosby. Prosí u Boha Otce, podle něhož nese „jméno“ každá rodina nebo rod, „vše pochází od něj“. A za co prosí? Za tři záležitosti: 1. Aby se jeho Duchem posílil a upevnil vnitřní člověk (můžeme dosadit srdce člověka). Na začátku 17 verše „aby“ není ve smyslu důsledku tohoto posílení Duchem, ale spíše paralelní vysvětlení: „totiž prosím, aby“ Kristus skrze víru (věrnost i důvěru) přebýval ve vašich srdcích. Řečtina má dvě slova pro přebývání, zůstávání. Zde je použito slovo nikoli vyjadřující „návštěvu“ Krista v srdci, ale „trvalý pobyt“. Někdo, kdo se zabydlí a už zůstane na místě.

Tady je pro nás první zastavení a otázka. Pavel napsal modlitbu křesťanům určitě proto, aby četli a přemýšleli nad jeho prosbami. Současně jistě zapsal tuto modlitbu proto, že k naplnění takových proseb je zapotřebí součinnosti obou: Boží i mého srdce. Co dělám proto, aby Pán Ježíš trvale přebýval u mne, nevyháním jej pravidelně? Nejsem vyděšený tím, že by Kristus (možná vůbec kdokoli) viděl do mne, do toho, co dělám, proč to dělám nebo nedělám? Jde zde správně o Boží i mou zodpovědnost. Zvěte jej zpět, nechte jej prostoupit celý svůj život. Vztahy, práci, peníze, osobní charakter, neodpuštění. Každé zákoutí mé duše chci, aby prostupoval Kristus. Vždyť mu patřím, má na to nárok. A je to tak dobré ...

Druhá prosba: abyste zakořenění a zakotvení v lásce, abyste se všemi svatými byli schopni (mocni) pochopit, jaká to šíře a délka a výše a hloubka a poznat Kristovu lásku, která převyšuje poznání ...

Pavel používá dvě přirovnání - z botaniky a ze stavebnictví. Chce, abychom byli kořeny pevně v zemi anebo jako kvalitní stavba domu pevně založeni v základu. Ani kořeny, ani základ domu nejsou vidět, ale jedině jejich dobré provedení zaručí, že třeba strom vydrží silný nápor větru. Tím naším kořenem a základem, ve kterém jsme pevně zakotveni, je – láska. Souvisí to s předchozí prosbou – člověk prostoupený Kristem zná Boží lásku a může se na ni postavit a spolehnout.

Ale proč to všechno? Pavel pokračuje: to vše, abychom mohli naplnit těžký úkol. Podle Pavla tak těžký, až si při jeho popisu jakoby protiřečí: chce, abychom dostali „moc“ pochopit (poznat, uchopit) skutečnou šíři, délku, výšku a hloubku a poznat Kristovu lásku, která je ale nad nebo mimo vše poznání. Co tím myslí? Pavel považuje Kristovu lásku za to nejširší, nejdelší, nejvyšší a nejhlubší, co člověk může poznat. Vyklaďači si s tímto výrokem mockrát lámali hlavu. Ale zůstal bych u tohoto jednoduchého výkladu: nejširší, protože zahrnuje celé lidstvo, nejdelší, protože přetrvává věčnost, hluboká – zasáhne totiž v jakékoli hloubce, kam může spadnout hříšník, kdokoli z nás, vysoká – dost na to, aby mne vynesla k Otci do nebe.

Není to úžasné? Na všechny mé potíže s naplňováním morálky mi dal Bůh jasnou odpověď: „Protože já Tě miluji tou nejširší, nejdelší, nejhlubší a nejvyšší láskou.“ To je motivace i motor pro křesťana pro jeho jednání, rodinný život, vztahy, zodpovědnost v rodině, v církvi. A mohu zcela určitě povědět toto: Nic většího, zázračnějšího, bohatšího na světě není než Kristova láska.

A tady se vrátíme k motivaci Pavlovy modlitby: „skrze církev se i mocnosti dozví o Božím úžasném plánu s člověkem“ – skrze církev to je ale možné jedině tehdy, pokud je plná křesťanů, ve kterých přebývá Kristus a poznali tu pravou hloubku i šíři – Kristovu lásku. A pak to proměnilo jejich životy ...

Třetí prosba .. , a tak byli naplněni až do vsí plnosti Boží (Studijní překlad). Pavel by rád viděl křesťany naplněné Boží slávou, láskou, moudrostí. Je zajímavé, že podle formulace slov „plnosti Boží“ měl Pavel na mysli, abychom byli naplněni podobným způsobem, jako je Bůh prostoupen vším, čím je (ne tedy nutně plni toho, co je on).

Důležitý dovětek:

20: ...působením své moci mezi námi může učinit NESKONALE víc, než zač prosíme a co si dovedeme představit

Pavel sám říká, že Kristova láska „převyšuje poznání“. Ale když převyšuje poznání, tak jak ji máme pochopit? Myslím si, že v otázce je odpověď. Je to výzva. A Pavlovi dal Bůh rozpoznat, že toto má být jeho ústřední modlitba za křesťany: Kristova láska je nezměrná, převyšuje veškeré poznání (vědu, poezii, hudbu, vztahy, znalost o vesmíru, o mikrokosmu...) ALE modlí se, aby ji jeho ovečky byly schopny pochopit. Chápejme to pro sebe jako životní výzvu: a Pavel ví, že Bůh může učinit neskonale víc, než si dovedeme představit. Mužové a ženy víry, které známe z historie, myslím jsou ti, kteří alespoň částečně „POCHOPILI“. Je také povzbuzení k odvážným modlitbám – Bůh může učinit neskonale víc, než si dokážeme představit – ve tvém manželství, při hledání partnera, práce, službě ve sboru, financích, vleklých osobních problémech. Prosme s odvahou!

A jak pokračuje list Efezským? O znacích nového života, projevech lásky, dodržování „čistoty“, života v plnosti Ducha, o pokoře, správných rodinných vztazích i o správném pojetí duchovního boje - s pomocí duchovní výzbroje Pavel mluví až po této modlitbě. Všechno - ve vašem i mém životě křesťana - ať vyvěrá z jistoty Boží milosti a odpuštění a hlavně z pochopení, přijetí Kristovy lásky.

Jan Dohnálek